

Les sources manuscrites de la théorie de la musique
(S. IX-XVI)

FIRENZE, Biblioteca Nazionale (*I-Fn*)

Conv. Soppr. F III 565, f. 96r-v

Transcription : Christian Meyer

(octobre 2002 – rév. nov. 2017)

Notker Balbulus, *Epistola ad Liuthardum episcopum*

96r

¹Incipit prologus sequentiarii.

²Summae sanctitatis merito, summi sacerdotii decore sublimato, domno dilectissimo Liuthardo, incomparabilis viri Eusebii Vercellensis episcopi dignissimo successori, abbatique cenobii sanctissimi Columbani ac defensori cellule discipuli eius mitissimi Galli, necnon et archi<ca>pellano gloriosissimi imperatoris Caroli, Notkerus cucullariorum sancti Galli novissimus.

³Cum adhuc iuvenulus essem et melodie longissime saepius memorie commendarem, instabile corculum aufugerent, coepi tacite mecum volvere quonam modo eas poterim colligare. ⁴Interim vero contingit ut presbyter quodam de Githmedia nuper a Nordemannis vastata veniret ad nos, antiphonarium suum deferens secum, in quo aliquot versus ad sequentias erant modulati, sed tamen nimium vitiati. ⁵Quorum visu delectatus, ita sum gustus amaricatus, ad imitationem tamen eorumdem coepi scribere :

⁶Laudes Deo concinat

⁷Orbis undique totus,

⁸Qui gratias est et liberator.

---

³ corculum] i. cor modicul *suprascr.* | aufugerent] i. citius labi *suprascr.*

---

⁴ aliquot] aliquod *cod.*

Et infra :

⁹Coluber Ade deceptor.

¹⁰Quos cum magistro meo Hysoni optulissem, ille studio meo gratulatus, imperitique aequae compassus, quae placuerant laudavit, quae autem minus emendare curavit, dicens : singulae motus cantilenaee singulas syllabas debent habere. ¹¹Quod autem audiens, ea quidem quae in *al* veniebant aliquantulum correxi ; quae vero in *le* vel in *lu*, quasi impossibilia vel attemptare neglexi, cum et illud postea usu facillissimo deprehenderim, ut teste sunt :

¹²Dominus in Syna,

¹³In sancto et mater.

96v

¹⁴Hocque modo instructus, secunda mox vice | dictavi :

¹⁵Psallat ecclesia mater illibata.

¹⁶Quos versiculos cum magistro meo Marcello presentarem, ille gaudio repletus, in rotulis eos congegit et pueris cantando aliisque insinuavit. ¹⁷Cumque iuberet ut in libello compactos alicui primorum illos pro munere offerrem, ego pudore retractus, numquam ad hoc cogi poteram. ¹⁸Nuperque a fratre meo Othario rogatus ut aliquid in laude vestra conscribere curarem, et ego me ad hoc opus imparum non immerito iudicarem, vix tandem aliquando egreque ad hoc animatus sum, ut hunc minimum vilissimumque codicillum vestrae celsitudini consecrare presumerem. ¹⁹Quem si in eo placitum vestre pietati comperero, ipsi fratri meo apud domnum imperatorem satis amminiculo metrum quod

---

11 facillissimo] i. leviori *suprascr.*)

16 insinuavit] i. demonstravit *suprascr.*

17 compactos] i. compositos *suprascr.*

---

11 al] *la cod.*

18 curarem] curare *cod.*

de vita sancti Galli elaborare pertinaciter insisto, quam vis illud fratri meo Salomoni prius pollicitus fuerim, vobis examinandum, habendum ipsique per vos explanandum dirigere festinabo.

Valete.

---

19 pollicitus] i. promississem *suprascr.* | dirigere] i. mandare *suprascr.*